

แนวปฏิบัติในการจัดเรียงหนังสือชั้นชั้น

การเรียงหนังสือชั้นชั้น มีหลักเกณฑ์ดังนี้

1. ก่อนนำหนังสือชั้นชั้นต้องคัดแยกหนังสือ ตามประเภทสิ่งพิมพ์ซึ่งในแต่ละประเภทจะมีสัญลักษณ์ ที่ห้องสมุด กำหนดขึ้นสำหรับเลขเรียกหนังสือแต่ละเล่ม

ตัวอย่าง

หนังสือทั่วไป	020 จ251ก	020.3 ก288ส		
หนังสือหมวดแพทยศาสตร์	Qs 4 AT114S	QZ 17 BE233F		
หนังสือแบบเรียน หลักสูตร	ล 24:31102 2521 ค	ล 29:96502 2524 จ		
หนังสือเด็ก	E An275G	E LE616s	E ช116 ว	E ศ412ค
นวนิยาย	Fic Ba176T	Fic Fe717L	น จ114ว	น ศ412ค

2. เรียงหนังสือตามหมวดหมู่ โดยเรียงลำดับตามค่าเลขหมู่จากน้อยไปหามาก จากซ้ายมือไปขวามือ จากชั้นบนสุดไปทางล่างสุด ดังนี้

371.2	371.26	371.261
ก287ก	ป969ซ	พ116ก

3. หนังสือที่มีเลขหมู่เดียวกันจัดเรียงตามลำดับอักษร ชื่อผู้แต่ง ถ้าชื่อผู้แต่งขึ้นต้นด้วยตัวอักษรเดียวกันให้เรียงตามเลขผู้แต่ง จากน้อยไปมาก และถ้ามีปีพิมพ์ของหนังสือ ให้จัดเรียงลำดับปีพิมพ์ ตัวอย่าง

373	373	373
ป696ก	ป955ว	ป955ว
	2539	2543

4. หนังสือหมวดแพทยศาสตร์ จัดเรียงลำดับตามอักษร A-Z ถ้าตัวอักษรเดียวกัน ให้เรียงลำดับตัวเลขหนังสือจากน้อยไปหามาก หากตัวเลขซ้ำกันให้เรียงตามลำดับอักษรผู้แต่ง ดังนี้

Qs	Qs	Qz	Qz
4	517	17	17
Ne224B	Pa331M	Be125Q	Te442A

5. หนังสือเด็ก นวนิยาย ที่ใช้ตัวอักษรเป็นสัญลักษณ์แทนหมวดหมู่ให้แยกตามประเภทของหนังสือ แล้วเรียงตามลำดับอักษร ชื่อผู้แต่ง ตัวอักษรซ้ำกันให้เรียงตามลำดับเลขผู้แต่งจากน้อยไปมาก ตัวอย่าง

E	E	E	E
An275G	An998A	ม712ห	ม991ฮ
น	น	น	น
ก124ซ	ก144ส	He788T	Mc919s

6. หนังสือหลักสูตร แบบเรียน ให้จัดเรียงตามลำดับตัวเลข ที่บอกระดับการศึกษาตามด้วยตัวเลขรหัสบอกเนื้อหา และบอกรูปแบบของหนังสือ โดยเรียงจากเลขน้อยไปหามาก แล้วจัดใส่กล่องที่วางอยู่ชั้นหนังสือ โดยที่แต่ละกล่องจะมีป้ายแสดงหมวดหมู่ของหนังสือ ตัวอย่าง

ล	ล	ล
16:5003	22ซ5004	24ซ31102
2521	2521	2533
ห	ค	ว

7. หนังสืออ้างอิง มีวิธีการจัดเก็บ จัดเรียงเช่นเดียวกับหนังสือประเภทต่าง ๆ ดังได้กล่าวแล้ว เพียงแต่มีอักษร “อ” หรือ “REF” อยู่บนเลขเรียกหนังสือเท่านั้น ตัวอย่าง

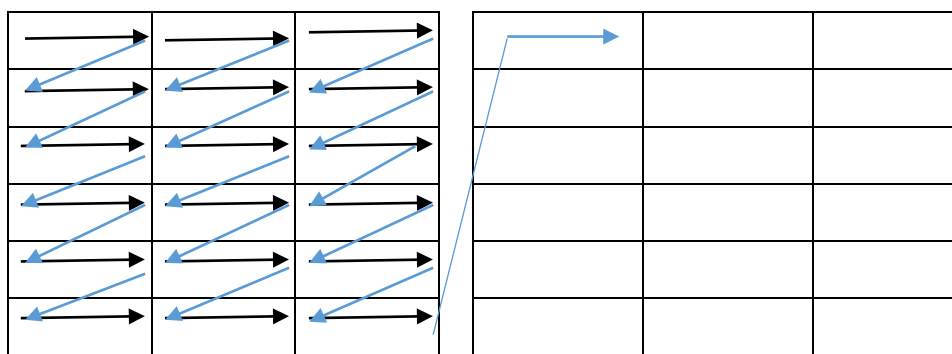
อ	อ	REF	REF
030	030	150	150.3
ส466ค	อ882ก	An645	En56

กฎเกณฑ์การเรียงหนังสือบนชั้นสำหรับหนังสือทั่วไปและหนังสืออ้างอิง

สำหรับสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีกฎเกณฑ์การเรียงหนังสือบนชั้นดังต่อไปนี้

1. จัดแยกหนังสือภาษาไทยและภาษาอังกฤษออกจากกัน แต่หนังสือหมวดหมู่เดียวกันก็ยังคงอยู่บนชั้นอาคารชั้นเดียวกัน เช่น ชั้นที่ 4 เป็นหนังสือหมวด 000 – 299 ก็จะมีหนังสือหมวดดังกล่าวทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษอยู่ที่ชั้นนี้ แต่เรียงอยู่บนชั้นหนังสือคนละส่วนกัน
2. หนังสือแต่ละชั้นจะเรียงลำดับจากเลขหมู่ที่มีค่าน้อยไปหาเลขที่มีค่ามาก คือ 000 – 999 สำหรับภาษาอังกฤษจบแล้วจะต่อด้วยหนังสือพวก Fic ส่วนภาษาไทยจบแล้วจะต่อด้วย น ส่วน หนังสือ E จะแยกไว้ต่างหากอีกห้องหนึ่ง
3. การเรียงหนังสือบนชั้น จะเรียงจากซ้ายไปขวา และเรียงเป็นช่วง ๆ ของชั้น ซึ่งปกติแล้วถ้าเป็นชั้นหนังสือมาตรฐาน ชั้นหนึ่ง ๆ จะมี 3 ช่วงชั้น (ยาวช่วงชั้น 90 – 100 ซม. อาจจะเรียกเป็นช่วงชั้นซ้ายมือ ช่วงชั้นกลาง และช่วงชั้นขวามือ) และสูง 6 ระดับชั้น จะจัดเรียงจากชั้นซ้ายมือก่อน พอจบ 1 ช่วงชั้นก็เรียงต่อชั้นสองในช่วงเดิม ลงไปเรื่อยๆ จนถึงชั้นล่างสุด แล้วจึงเรียงต่อชั้นบนสุดในช่วงชั้นกลางจากบนลงล่างหมดแล้วก็ต่อในช่วงชั้นขวามือ จากบนลงล่างอีกเช่นเดียวกัน

การที่เรียงหนังสือบนชั้นเป็นช่วงๆ ชั้นนั้นก็เพื่อผู้อ่านเวลาจะค้นหนังสือบนชั้นจะได้ไม่ต้องเดินดูไปตามความยาวของชั้นหนังสือ เพียงแต่ยืนดูทีละช่วงชั้น กวาดสายตาดูหนังสือบนชั้นจากล่างถ้าไม่พบก็ค่อยขยับตัวไปอยู่ในช่วงชั้นถัดไป

ภาพแสดงการเรียงหนังสือบนชั้น

4. ถ้าหนังสือมีเลขหมู่เหมือนกัน ให้พิจารณาอักษรของผู้แต่ง ถ้าอักษรเหมือนกันอีกให้พิจารณาเลขผู้แต่ง เลขน้อยมาก่อน ถ้าเลขผู้แต่งยังซ้ำกันอีกให้พิจารณาอักษรของผู้แต่ง ถ้าอักษรเหมือนกันอีกให้พิจารณาเลขผู้แต่ง เลขน้อยมาก่อน ถ้าเลขผู้แต่งยังซ้ำกันอีกให้พิจารณาอักษรชื่อเรื่องที่อยู่ถัดไป เช่น

089.9591	089.9591	089.9591ป	089.9591	0859.9591	089.9591
ก716อ	ค147ท	2770	ป617ต	ศ311ศ	ส113ต

E	E	E	E	E	E
At873W	Be491M	Be573H	Be573S	Be993B	Ko83W

---

5. หนังสือในห้องสมุดมีทั้งหมดที่กำหนดไว้ในระบบเก่าคือไม่มีเลขผู้แต่งและอักษรชื่อเรื่องกับระบบใหม่ที่มีส่วนประกอบสองอย่างที่กล่าวเพิ่มขึ้น การนี้ถ้าหากเลขหมู่เหมือนกัน ให้เรียงหนังสือระบบเก่าไว้ก่อนหนังสือระบบใหม่ เช่น

294.308	294.308	294.308	294.308	294.308	294.308	294.308
ท236	ธ	ธ333พ	อ	อ293พ	อ293ม	อ498ส

500	500	500	500	500	500	500
Ru	Ru916F	Si	Si631C	Si631E	Su942E	Su976T

---

6. หนังสือที่มีหลายเล่มจบ จะจัดเรียงลำดับตามที่เขียนไว้ที่เลขเรียกหนังสือตอนล่าง เช่น

REF	REF	REF	REF	REF	REF	REF
030	030	030	030	030	030	030
Ch536	Ch536	Ch536	Ch536	Ch536	Ch536	Ch536
V.1	V.2	V.3	V.4	V.5	V.6	V.7

ฝ่ายบริการทรัพยากรสารสนเทศ
สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
24 กรกฎาคม 2563